

על הפרעות עיכול, שלשולים וירידה בחלב

עופר קרול - אספר

הפרעות עיכול, שלשולים ופגיעה בייצור החלב מלווים אותנו כמעט תמיד בכל ימות השנה. לעתים יש שקט ולעתים ישנם סופעים חריפים, שלא תמיד אנחנו יודעים לחזות אותם מראש ולא תמיד מוצאים אפילו בזמן האירוע את הסיבה הסכונת

למילוי, יכול לצבור בתוכו חומר אורגני שמתקלקל עם הזמן וללא התרעה נופל לעגלת המזון. גם אלו סיבות טובות שיש למנוע אותן. רעלנים שלא תמיד ניתן לאבחן אותם, בין אם ניתן לראות התפתחות של עובש במספוא כמקור לרעלנים, ובין אם הופעה של רעלנים ללא עובש נראה לעין. כולם מהווים סיבה מרכזית לאותם המופעים ולכן קשה לתת תשובה מוחצת לסיבות ולתוצאות שעליהן אין ויכוח. מספר הגורמים שעלולים לגרום למה שאנחנו רואים כשלשול רבים ביותר ולכן הטיפול העיקרי שניתן וחייבים לעשות הוא המניעה. בתחמיץ נעשה כל מה שניתן בזמן מילוי הבור, ההידוק והכיסוי.

חלות ויראליות, שמאד קשה לאבחן אותן, עלולות לגרום לתופעות שונות אשר שלשול ופגיעה בייצור הם חלק מהמופע החיצוני שלהן וזה בנוסף, למחלות כרוניות שונות שלא חסרות בעדרים שלנו. תקלות בהכנת המזון, כמו כיבוש של חציר בלחות גבוהה עם או בלי אדמה, מילוי בורות התחמיץ ללא הידוק ראוי ומספק, גריסה לא מספקת של הגרעינים ומתן גרעינים שלמים לפרות חלב, כל אלו סיבות מספיק טובות למופעים החיצוניים של שלשול ופגיעה בייצור. תקלות באחסון, כמו דליפת מי גשם לתאי האחסון במרכז המזון. מכל תערובת שלא מרוקנים אותו כליל, בין מילוי

המניעה היא התשובה טובה ביותר

סדר הפעולות למניעת מופע של רעלנים:

1. מינימום לחות: כל המזונות פרט לתחמיץ או מזונות לוואי (קליפות וכד') יאוחסנו בלחות מרבית של 12%-12.5%.
2. שינוע ברגישות: מהמחסן ובור התחמיץ לעגלה המערבלת ומניעה מיותרת של חשיפת תחמיץ לאוויר לאחר הכרייה.
3. איכות המספוא: גרעינים שבורים שלעתים מיובאים בתצורה כזו, שינוי בצבע והתחממות, כל אלו מהווים גורמי סיכון שיש להימנע בהם.
4. מינימום שאריות: שאריות שעומדות חשופות לאוויר זמן רב, מהוות מוקד למופע של רעלנים.
5. חשיפה מיותרת לאוויר, ללחות ומזון חם ותוסס גם הם מהווים סיבה לדאגה.
6. אחסון נקי ויבש!
7. שילוב של משמרי תחמיץ, סופחי רעלנים ואפילו שמרים כמחסום אחרון, אבל כנראה יעיל למניעה של הפרעות עיכול, שלשולים ופגיעה בייצור החלב ואולי אפילו לשיפור בניצול המזון ובפריות. ■

ואפילו תרביות שמרים שנמצאו כבעלות כושר ספיחה של רעלנים שונים. מרבית סופחי הרעלנים מבוססים על חרסית, אבל יש כנראה, גם חומרים מתקדמים יותר שמכילים בנוסף גם רכיבים אחרים, שמגדילים את טווח הפעולה של התכשירים השונים. כל חומר שנכניס אותו לשימוש, חייב להבחן בזהירות ורק לאחר שאנחנו בטוחים או משערים, כי מופע השלשול והפרעות העיכול מקורו ברעלנים.

באחסון נשחור על ניקיון ובעיקר על יובש כאשר שילוב של לחות, חום וחמצן הוא הקרקע הפורה ביותר להתפתחות של עובש וחמאן של רעלנים

עובש ופטריית ובעיקר אספרגיליוס כמקור לאפלאטוקסין ופוזריום כמקור לדון, זירלינון T-2 ואחרים, אלו גורמי הסיכון העיקריים וניתן לבדוק ולבחן אותם במעבדה. הבעיה שמתעוררת לפעמים שהתופעות השליליות ברפת לא תמיד ניתנות לאבחון ואז בליט בררה מגיע זמן האינטואיציה.

נעשה עוד יותר בזמן הכרייה ולא נשאר חומר שהורד מהחתך, מאוורר על הרצפה, בין הכנת עגלה אחת לשנייה ולבטח לא מיום אחד לשני. יש מקום לשקול שימוש בכורה תחמיץ, כשניתן, ואפילו מותר לחשוב על הוספה של משמרי תחמיץ, שמאריכים את חיי המדף של החומר החשוף לאוויר בשטח החתך ולאחר מכן בבליב עצמו.

בחציר נקפיד לכבוש ללא אדמה ובלחות שלא תעלה על כ-15% וכמובן לא בשעות החמות של היממה.

באחסון נשמור על ניקיון ובעיקר על יובש באשר שילוב של לחות, חום וחמצן הוא הקרקע הפורה ביותר להתפתחות של עובש ומכאן של רעלנים.

בתערובת, או בגרעינים השונים, נבדוק תמיד את טיב הגריסה ונעשה הכול שלא יהיו במנה גרעינים שלא עברו טיפול נאות ואפילו נשתדל להימנע "ממעט גרעינים שבורים", כי לא תמיד ניתן לראות את הכול בעין ולכן אפילו מעט גרעינים שבורים צריכים לעורר חשד.

אחרי כל אלו, ורק אחרי שעשינו כל מה שניתן, יש לנו היום כלי עזר בצורה של סופחי רעלנים (רצוי בשילוב של אבחון מעבדתי)

מורליין אנרג'י

גדולים בצינון ואוורור

זרועות ארוכות

ציוד אופקי

אוורור יעיל כחצר המתנה

מורליין אנרג'י בע"מ מושבה מצפה, ת.ד. 921, טבריה 14108
 טל: 077-9323863, פקס: 077-9323862, נ"ד: 050-8323861
 E-mail: ext-morline@icba.org.il